

การถอดบทเรียน ศพก.จังหวัดลำพูน ปี ๒๕๖๓ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

คุณนิโรจน์ แสนไชย

ประธาน ศพก.อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

“การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการภายในสวน สู่การผลิตลำไยปลอดภัย”

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

คุณนิโรจน์ แสนไชย ประธาน ศพก.อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) อำเภอเวียงหนองล่อง เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและเป็นสถานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร วิชาการและบริการทางด้านการเกษตรในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเป็นกลไกในการบูรณาการ การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯและหน่วยงานภาคี ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ อำเภอเวียงหนองล่องอีกด้วย

จุดเริ่มต้นและแรงบันดาลใจ

ประวัติความเป็นมา คุณ นิโรจน์ แสนไชย ประธาน ศพก. อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ปัจจุบัน อายุ ๓๐ ปี เล่าอดีตให้ทีมงานของเราฟังว่า “สมัยก่อนตนเอง ทำงานในแวดวงอุตสาหกรรมและเคยไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่น มาก่อน จึงไปศึกษาหาความรู้การทำเกษตรของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งพบว่าประเทศญี่ปุ่นมีการบริหารจัดการผลผลิตทางการ เกษตรที่ดีมาก เมื่อเห็นอย่างนั้นจึงตัดสินใจลาออกจากงาน และ กลับมาทำสวนที่บ้าน ในพื้นที่ อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัด

ลำพูน เมื่อปี ๒๕๒๕ ซึ่งนั่นคือจุดเริ่มต้นของชีวิตเกษตรกรของ ผม” คุณ นิโรจน์ เล่าต่อว่า “คุณพ่อของผม ปลูกมะม่วงไว้ใน

สวนจำนวนหนึ่ง ผมจึงไปศึกษาดูงานที่ประเทศอิสราเอลในเรื่องของการเกษตรและไม้ผล แล้วลองนำมาปรับใช้ กับมะม่วงในสวน ทั้งการตัดแต่งกิ่ง การเพิ่มผลผลิตมะม่วง การให้น้ำ แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจาก เทคโนโลยีเกี่ยวกับมะม่วงยังมีน้อยในสมัยนั้นและตลาดรับซื้อมีจำกัด ครั้งหนึ่งเคยส่งมะม่วงไปขายยัง ประเทศฮ่องกง ซึ่งครั้งนั้นคือ จุดเปลี่ยนของการทำการเกษตร เมื่อกลับมาจึงตัดสินใจปรับเปลี่ยน ผมล้มต้น มะม่วงทั้งหมดแล้วปลูกลำไยทดแทน คุณนิโรจน์ กล่าว

ข้อมูลพื้นฐานของศพก.เวียงหนองล่อง “สวนแสนไชย” ตั้งอยู่เลขที่ ๑๘๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน พื้นที่ปลูกลำไย จำนวน ๘๖ ไร่ ปลูกลำไยต้นเตี้ยระยะชิด ขนาด ๖X๖ เมตร ปลูกลำไยพันธุ์ “ฮีดอ” จำนวน ๓,๒๐๐ ต้น อายุลำไยเฉลี่ย ๒๐ ปี ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) จากกรมวิชาการเกษตร ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกร GAP ดีเด่นของ สวพ.๑ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ ปี ๒๕๕๙ สาขาการใช้วิชาเกษตรดีที่เหมาะสมและได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ ปี ๒๕๖๒ สาขาการทำสวนอีกด้วย

สภาพภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มริมน้ำปิง มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ระบายน้ำได้ดี เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีธาตุอาหารครบ

แหล่งน้ำได้มาจาก ๒ ส่วนคือ แม่น้ำปิงและบ่อบาดาลน้ำตื้นและใช้สปริงเกอร์ในการให้น้ำภายในสวน

การดำเนินงานของสวนแสนไชย

“ เป็นคนแรกที่ใช้สารโปรแทสเซียมคลอเรต (KClO₃)” อะไรคือสารโปรแทสเซียมคลอเรต ? คุณนิโรจน์ เล่าว่า “เมื่อเริ่มปลูกลำไย ก็เริ่มเดินทางค้นคว้าหาความรู้อีกครั้ง โดยการไปดูงานที่ประเทศไต้หวัน ฟิลิปปินส์และจีน และพบกับสารโปรแทสเซียมคลอเรต (KClO₃) ที่ประเทศจีน เป็นสารเร่งให้ลำไยออกนอกฤดู มีลักษณะเป็นผงสีขาว ไม่มีกลิ่น ประกอบด้วยธาตุโพแทสเซียม (K) คลอรีน (Cl) และออกซิเจน (O) เมื่อนำมาใช้ภายในสวน พบว่า ลำไยออกดอกและติดผลดีมาก และนั่นทำให้สวนแสนไชย มีชื่อเสียงโด่งดังมาก ซึ่งการใช้สารดังกล่าว มีทั้งคนที่เห็นด้วยและคนที่ต่อต้านการใช้ มีภาครัฐหลายฝ่ายแสดงความเป็นห่วงถึง การใช้สารนี้ แต่ปัจจุบันสารโปรแทสเซียมคลอเรต (KClO₃) ดังกล่าว กลายเป็นที่แพร่หลายในเกษตรกรผู้ปลูกลำไยนอกฤดูไปเสียแล้ว เพราะทำให้เกษตรกรสามารถผลิตลำไยนอกฤดูได้ผลผลิตและได้ราคาดีกว่าในฤดู”

สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน
<http://www.lamphun.doae.go.th>
 โทรศัพท์ ๐๕๓ - ๕๑๑๑๒๐

การตัดแต่งกิ่งลำไยแบบต่ำ เพื่อลดต้นทุนการผลิต
วิธีการ

๑. ตัดแต่งทรงพุ่ม ใ้สูงไม่เกิน ๒.๕ เมตร
๒. ใช้เครื่องตัดหญ้า ตัดใบเลื่อยวงเดือน
 เล่นพ่าศูนย์กลาง ๑๐ นิ้ว จำนวนฟันเลื่อย ๒๔ ซี่
๓. สามารถตัดแต่งกิ่งลำไยได้ วันละ
 ๘๐ - ๑๐๐ ต้น/คน

ขอบคุณ คุณปิโรจน์ แสนไชย
 สถานที่ สวนแสนไชย เลขที่ ๑๘๙ หมู่ที่ ๑ บ้านเคสาแมว
 ตำบลวังพาง อำเภอลี้โขงหนองสอง จังหวัดลำพูน

“ นวัตกรรมลำไยต้นเตี้ย ระยะชิด ขนาด ๖ x ๖ เมตร กับเครื่องตัดหญ้าข้ออ่อน”
 ทำไมต้องลำไยต้นเตี้ยและมีวิธีการอย่างไร ?
 คุณนิโรจน์ เล่าว่า “ลำไยที่ปลูกภายในสวนที่มีอายุเฉลี่ย ๒๐ ปี ซึ่งถือว่าแก่และต้นใหญ่มาก ซึ่งยากต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงมีการตัดแต่งกิ่งแบบตัดหนักเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ ซึ่งประโยชน์ของการตัดหนักคือ **ลดต้นทุนการผลิต** เพิ่มคุณภาพผลผลิต ง่ายต่อการดูแลรักษาโดยจำนวนกิ่งที่เหมาะสมประมาณ ๑๕ กิ่ง แต่แต่ละกิ่งต้องห่างกัน เพื่อให้แสงแดดส่องได้ ทรงพุ่มไม่ชนกัน ต้นสูง ๓-๕ เมตร และจัดทำแบบแผนผังแปลง ปลูกลำไยระยะห่างระหว่างต้น ๖ x ๖ เมตร ในรอบปีที่ผ่านมามีผลผลิตที่ได้เฉลี่ย ๘๐ กิโลกรัมต่อต้น หรือประมาณ ๗ ตะกร้าขาว คุณภาพเกรด AA มีมากกว่า ๕๐ % ของผลผลิตทั้งสวน ซึ่งการตัดแต่งกิ่งของสวนแสนไชย มีการประยุกต์วิธีตัดแต่งต้นลำไยด้วยเครื่องตัดหญ้าสะพายแบบข้ออ่อนโดยเปลี่ยนจากใบมีดเป็นใบเลื่อยวงเดือน วิธีนี้จะช่วยให้การตัดแต่งกิ่งรวดเร็วขึ้น โดยใช้เวลาตัดแต่งประมาณ ๕ นาทีต่อต้น จึงช่วยประหยัดต้นทุนและแรงงาน ในการตัดแต่ง อีกทั้งมีผลจากการตัดที่สวยงามและยังทำให้ต้นลำไยมีขนาดเท่ากันทุกต้น ซึ่งจะทำให้การดูแลรักษาง่าย

ยิ่งขึ้น ดังนั้นลำไย ๑ ต้น จะกำหนดให้ผลผลิต ๒ ปีติดกันและพักต้นโดยการตัดหนัก ๑ ปี เพื่อการฟื้นฟูต้นและให้ต้นสมบูรณ์เพื่อ เตรียมการใส่สารในฤดูการผลิตต่อไป”

“นวัตกรรมลำไยเสียบยอด เจ้าแรกแห่งลำไยเสียบยอด” ทำไมถึงเสียบยอดลำไย ?

คุณนิโรจน์ กล่าวว่า “ต้นลำไยที่ปลูกภายในสวน เป็นลำไยพันธุ์อีดอ เสียบยอดครับ” เมื่อปี ๒๕๓๘ มีโอกาสไปดูงานประเทศออสเตรเลีย ซึ่งในสวนผลไม้ไม่ใช้การเสียบยอดเป็นหลัก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและต้นต่อเป็นรากแก้ว ซึ่งไม่มีปัญหาในการโคนล้มเมื่อเกิดลมแรง จึงนำกลับมาประยุกต์ใช้และต่อยอดทางความคิดโดยใช้ต้นตอจากการเพาะเมล็ดลำไยที่มีอายุ ๑ ปี เสียบด้วยกิ่งพันธุ์ลำไยพันธุ์อีดอหลังจากเสียบยอดแล้วประมาณ ๑ ปีครึ่ง จึงนำมาปลูกในแปลงและหากเหลือจากการปลูกก็จะแบ่งจำหน่ายให้เกษตรกร ผู้สนใจในราคา ต้นเล็ก ๘๐ บาท ต้นใหญ่ ๒๐๐ บาท ซึ่งได้ผลตอบรับเป็นอย่างดี

“เทคโนโลยีการให้น้ำอย่างรู้คุณค่า” โดยการให้น้ำแบบอัตโนมัติคืออะไร?

“ในอดีตสวนแสนไชย ใช้วิธีการให้น้ำโดยการสูบน้ำปั๊มหิ้วขึ้นมาแล้วเปิดตามท่อ ซึ่งเสียเวลา ใช้แรงงานมากและเปลืองน้ำ ต่อมามีการนำเทคโนโลยีการให้น้ำอย่างรู้ค่ามาใช้ โดยการให้น้ำแบบสปริงเกอร์และมินิสปริงเกอร์ ซึ่งมีประสิทธิภาพในการให้น้ำดีและประหยัดน้ำมากขึ้น แต่ยังคงใช้แรงงานคนในการเปิดปิดประตูน้ำกว่า ๑๐๐ ตัว ทั่วทั้งสวน จึงมีการมีการต่อยอดแนวคิดดังกล่าว โดยมีเป้าหมายลดการใช้แรงงานแต่คงไว้ซึ่งประสิทธิภาพในการให้น้ำ จึงได้นำเครื่องTimer เข้ามาใช้ในระบบการให้น้ำ โดย กำหนดเวลาบน Timer และเมื่อถึงเวลา Timer ที่เชื่อมต่อกับเครื่องสูบน้ำจะติดขึ้น เครื่องสูบน้ำจะทำการสูบน้ำและปล่อยไปตามท่อเมนหลัก จำนวน ๘ ท่อ ๘ ประตูน้ำ ซึ่งแต่ละท่อเมนหลักจะมีท่อย่อยเชื่อมต่ออีก ๑๐-๒๐ ท่อ เมื่อน้ำผ่านประตูน้ำแล้วจะถูกส่งไปยังท่อย่อย ซึ่งแต่ละท่อย่อยจะเชื่อมต่อกับมินิสปริงเกอร์ ซึ่งทั้ง ๘๖ ไร่ จะใช้เวลาการให้น้ำประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง แล้วแต่ความต้องการน้ำในแต่ละโซน ซึ่งลดจำนวนแรงงานลงได้มากและประสิทธิภาพการให้น้ำดี อีกทั้งประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายลงมาก” คุณนิโรจน์ กล่าว

“อะไรคือความสำเร็จของสวนแสนไชย” คุณนิโรจน์ กล่าวว่า “การบริหารสวนลำไยต้องวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆเป็น ทั้งสภาวะตลาดภายในภายนอกประเทศ โรคและแมลง ปัจจัยการผลิตต่างๆ การมองไปข้างหน้า การก้าวทันเทคโนโลยีและพัฒนาตัวเอง การคิดแบบรอบคอบและลงมือทำจริง Learning by doing และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ประสบการณ์ในการทำงานจะช่วยให้เราทำงานง่ายขึ้น

แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย

การผลิตลำไยนอกฤดูส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดโทษทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมด้วย คนสวนส่วนใหญ่รู้แต่ไม่มีใครคิดทำการเกษตรปลอดภัย จึงคิดว่าไม่ต้องไปเริ่มต้นที่ใครต้องเริ่มต้นที่ตัวเราก่อน จากความคิดดังกล่าวจึงทำการผลิตลำไยปลอดภัย คนส่วนใหญ่จะคิดว่าการลำไยปลอดภัยจะทำยากแต่ในความเป็นจริงไม่ยากอย่างที่คนอื่นคิด นอกจากนี้การทำลำไยปลอดภัยยังทำให้เกิดการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพผลผลิตรวมทั้งมูลค่าผลผลิต ตลอดทั้งผลผลิตยังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศด้วย

วิธีการผลิตลำไยปลอดภัย

๑. น้ำ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตพืชทุกชนิด สวนจะใช้น้ำจากลำน้ำแม่ปิง โดยจะสูบน้ำขึ้นแท่งค้เพื่อพักก่อนนำไปใช้เป็นการบำบัดน้ำไปในตัว การให้น้ำจะให้ด้วยระบบสปริงเกอร์และควบคุมด้วยระบบ Timer. เป็นการให้น้ำอย่างรู้คุณค่าสามารถประหยัดค่าไฟฟ้าไปในตัวด้วย
๒. พื้นที่ปลูก (สวน) ห่างจากสวนเกษตรกรรายอื่นพอสมควร มีการจัดสวนจัดสวนแบ่งทำลำไยเป็นช่วงๆ ตามความต้องการของตลาด ซึ่งต้นลำไยทั้งหมดจะควบคุมทรงพุ่มไม่ให้สูงเกิน ๓ เมตร และมีระยะระหว่างต้นและระหว่างแถว สามารถขับรถผ่านได้เป็นผลทำให้ง่ายต่อการดูแลรักษา
๓. วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การทำลำไยนอกฤดูอาจมีการใช้สารเคมีในช่วงระยะแรกของการผลิตหรือช่วงที่มีโรคหรือแมลงระบาดเกินค่าเศรษฐกิจ แต่การใช้ทุกครั้งจะใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรหรือใช้ตามฉลากของสารเคมีแต่ละชนิด การใช้ต้องสวมชุดป้องกันอันตรายจากสารพิษ เสื้อผ้าที่สวมใส่ต้องมิดชิด ทำความสะอาดร่างกายหลังการพ่นสารเคมีทุกครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้ต้องไม่ใช่ซ้ำกัน มีการบันทึกข้อมูลไว้ทุกครั้งที่มีการใช้สารเคมี หลังการใช้แล้วมีสถานที่ (ห้อง) เก็บสารเคมีอย่างมิดชิด
๔. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว เมื่อผลผลิตลำไยโตประมาณเมล็ดถั่วเขียวให้ตัดแต่งช่อผล ตัดแต่งผลให้มีปริมาณ ๖๐-๘๐ ผล/ช่อ ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของลำไยในแต่ละช่วง ก่อนการเก็บผลผลิตอย่างน้อย ๑๕ วัน จะงดใช้สารเคมีทุกชนิด ตัดหญ้าภายในสวนให้สั้นและทำความสะอาดสวนให้ดูดีเพื่อสะดวกในการดูแลผลผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว
๕. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บผลผลิตจะต้องจัดเตรียมสถานที่คัดเกรดลำไยให้เป็นสัดส่วนและสะอาด ผลผลิตที่เก็บจะนำมารวมกันโดยมีผ้าใบที่สะอาดรองรับผลผลิตก่อนการคัด

เกรด สถานที่คัดเกรดจะต้องสะอาดเป็นสัดส่วน ไม่มีสัตว์เลื้อยเข้ามาในบริเวณที่คัดเกรด ตะกร้าที่ใส่ ผลผลิตต้องสะอาด หลังการเก็บเกี่ยวต้องตัดแต่งกิ่งที่ฉีกขาดรวมทั้งกิ่งที่เป็นโรคทิ้งหรือนำไปเผาบริเวณที่ เตรียมไว้

๖. การขนย้ายผลผลิตและการเก็บรักษา เมื่อบรรจุผลผลิตลำไยในตะกร้าได้ตามความต้องการแล้ว การนำตะกร้าลำไยขึ้นรถบรรทุกต้องไม่ถูกระแทกหรือทับซ้อนกันหลายชั้นเกินไป เพื่อป้องกันลำไยแตก ระหว่างการขนส่ง

๗. สุขลักษณะส่วนบุคคล เจ้าของสวนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจและได้รับการฝึกอบรม ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลมาอย่างดี รวมทั้งต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการผลิตพืชปลอดภัย มีเครื่องมือและอุปกรณ์ ที่พร้อมที่จะนำไปปฏิบัติ ตลอดจนได้รับการตรวจสอบสุขภาพปีละอย่างน้อย ๑ ครั้ง

๘. การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ มีการบันทึกข้อมูลการใช้น้ำ การใช้ปุ๋ยและการใช้สารเคมี การปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความตั้งใจและจิตสำนึกที่ดีในการผลิตลำไยปลอดภัย
๒. การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. ความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ
๔. ความร่วมมือและความต้องการผลิตลำไยปลอดภัยของคนในชุมชน
๕. ได้รับการช่วยเหลือของ Q อาสา ในการตรวจแปลงที่เข้าร่วมโครงการหรือแปลงที่ต่อใบ GAP.

ปัญหาอุปสรรค

๑. กรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีหน้าที่ออกใบรับรองการผลิตพืชปลอดภัย (GAP) มีเจ้าหน้าที่น้อย ทำให้การตรวจแปลงล่าช้า
  ๑. เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญของใบรับรองมาตรฐาน GAP
  ๒. การยื่นต่ออายุใบรับรองมาตรฐาน GAP ต้องยื่นต่อสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร (สวพ.) อยู่ไกล (อยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่) เกษตรกรส่วนใหญ่เดินทางไปไม่สะดวก ไม่รู้จักสถานที่ราชการดังกล่าว
  ๓. การขายผลผลิตแบบเหมาสวน เมื่อตกลงซื้อ-ขายกันแล้ว พ่อค้าจะเป็นคนกำหนดว่าต้องใช้พ่นยา หรือสารชนิดใด ซึ่งพ่อค้าจะซื้อมาให้เจ้าของสวนพ่นหรือฉีดตามความต้องการของพ่อค้า เมื่อมีการตรวจสอบ ผลผลิตลำไยพบมีสารตกพิษค้างพ่อค้าไม่มีใครรับผิดชอบ ส่วนใหญ่จะโยนความผิดให้เกษตรกร

วิธีการแก้ปัญหา

๑. ผลผลิตลำไยที่ใบรับรองมาตรฐาน GAP ควรมีราคาสูงกว่าลำไยที่ไม่มีใบรับรองมาตรฐาน GAP.
๒. เกษตรกรต้องมีทัศนคติที่ดีในการผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP

๓. ให้นำหน่วยงานในจังหวัดเป็นผู้รวบรวมคำร้องหรือใบขอต่อใบขอรับรองมาตรฐาน GAP และส่งต่อให้สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร (สวพ.)

๔. ต้องทำความเข้าใจกับพ่อค้ากรณีขายเหมาสวน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

๑. ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้และเพิ่มมูลค่าผลผลิต
๒. เกษตรกรมีความรู้ เรื่อง การผลิตลำไยนอกฤดูปลอดภัยสารพิษ

-๙-

๓. เกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับนำไปปรับใช้ในสวนของตนเอง
๔. เกษตรกรมีความปลอดภัยในการทำสวน
๕. ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยสารพิษ
๖. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตลำไยปลอดภัย
๗. สิ่งแวดล้อมดี อากาศดี

การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ

๑. เกษตรกรมีความรู้ เรื่อง การผลิตลำไยปลอดภัยสารพิษและสามารถนำไปปรับใช้ในสวนของตนเองได้
๒. เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มกันผลิตลำไยปลอดภัยสารพิษในรูปแบบใหญ่

การสรุปความรู้ที่ได้รับจากบทเรียน

๑. **ขุมความรู้ (Knowledge Assets) คือ ปัจจัยที่ทำให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ**

- ๑.๑ **การศึกษาดูงาน** ณ ประเทศต่างๆ นำมาซึ่งความรู้และหลักการการผลิต เช่น การศึกษาดูงานเกี่ยวกับสารโปรแทสเซียมคลอเรต ณ ประเทศจีน การตลาดและการส่งออกมะม่วง/ลำไย ณ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง/ประเทศอิสราเอล/ประเทศสหรัฐอเมริกา/ การเสียบกิ่งไม้ผล ณ ประเทศออสเตรเลีย /ญี่ปุ่น
- ๑.๒ **ประสบการณ์การทำสวนลำไยกว่า ๓๐ ปี** ถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะปัจจัยหลายๆอย่าง เช่น ปัญหาให้แก่ขาดเวลา เช่น หนอน แมลงที่เข้ารบกวนดอกลำไย/ผลลำไย การขาดแคลนน้ำ สภาพอากาศ การขาดแรงงาน ราคาผลผลิตตกต่ำ เป็นต้น ทำให้เมื่อเจอปัญหา ประสบการณ์ จะช่วยให้ข้ามผ่านปัญหาต่างๆไปได้
- ๑.๓ **การลงมือปฏิบัติจริงและการถ่ายทอดความรู้**แก่เกษตรกรจนเกิดความชำนาญ
- ๑.๔ **การผลิตลำไยนอกฤดูปลอดภัย** ไม่ยากอย่างที่คิดมีประโยชน์ในหลายด้าน

- ๑.๕ การวางแผนการผลิต ทั้งผลิตผลทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่
ด้านผลผลิต ต้องวางแผนให้ครบวงจรการผลิต ตั้งแต่จะผลิต
ลำไยกี่รุ่นใน ๑ ปี ระยะเวลาตั้งแต่เตรียมต้นจนถึง
เก็บเกี่ยวผลผลิตก็เดือน การบริหารจัดการพื้นที่ การทำถนนในแปลงเพื่อสะดวกในการขนย้าย
ผลผลิต การวางระบบน้ำ ระบบไฟฟ้าภายในสวน การวางแผนแปลง จำนวนต้นต่อแถว จำนวน
แถวต่อไร่ จำนวนต้นต่อไร่ เป็นต้น
- ๑.๖ การจัดตั้ง ศพก.ในพื้นที่แปลง ทำให้ได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายต่างๆ
ทั้งกรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน และหน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่สนใจ เข้ามาฝึกอบรม เรียนรู้ใน
ฐานการเรียนรู้ต่างๆ ภายในพื้นที่ด้วย
- ๑.๗ ความมีวินัยในตนเอง ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน นำมาซึ่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
- ๑.๘ ก้าวทันเทคโนโลยีและนวัตกรรม นำมาซึ่งความสะดวกในการปฏิบัติงาน
๒. แก่นความรู้ (Core Competence) คือ สมรรถนะหลักที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ ซึ่ง
มาจากขุมความรู้
  - ๒.๑ การศึกษาดูงาน
  - ๒.๒ ประสบการณ์การทำสวนลำไยกว่า ๓๐ ปี
  - ๒.๓ การลงมือปฏิบัติจริง
  - ๒.๔ การวางแผนการผลิต
  - ๒.๕ การจัดตั้ง ศพก.ในพื้นที่แปลง
  - ๒.๖ การเปิดใจรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ
๓. กลยุทธ์ที่ใช้ในการแก้ปัญหา (Tactics)
  - ๓.๑ การคิดให้รอบคอบ คิดเชิงระบบอย่างมีแบบแผน และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
๔. ทฤษฎี/แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Theory)
  - ๔.๑ การวางแผนการดำเนินงานและการบริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบ

รายชื่อผู้ร่วมถอดบทเรียน

๑. ดร.ประหยัด	มะโนพะเส้า	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
๒. นายมนตรี	ทองงาม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นายมานิตย์	ธรรมไชย	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นางสาวอุบลวรรณ	รักษัธรรม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๕. นางสาวเสาวภา	สวัสดิมงคล	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๖. นางสาวเริงขวัญ	สุริยะปัน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๗. นางสาวสุดธิดา	หาญฤทธิ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๘. นางสาวสุพัตรา	สุนันตา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

รายชื่อคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

๑. นายนิโรจน์	แสนไชย	ประธาน ศพก.อ.เวียงหนองล่อง
๒. นายพลิชฐ์	สุขสวัสดิ์	ประธานแปลงใหญ่จังหวัดลำพูน
๓. นายสัจด์	ทรายคำ	ประธานแปลงใหญ่มะม่วงวังผาง
๔. นายธวัช	จันทร์ดง	กรรมการแปลงใหญ่ตำบลวังผาง
๕. นางสาวรุจิอร	แสนไชย	กรรมการ ศพก.
๖. นายสุชาติ	ปัญญานันท์	กรรมการ ศพก.
๗. นายเดชา	ไชยเดช	กรรมการ ศพก.
๘. นายสุเทพ	จันทร์ดง	กรรมการ ศพก.
๙. นางอุทัยวรรณ	แสนไชย	กรรมการ ศพก.
๑๐. นายเดช	ณวันมา	กรรมการ ศพก.

ภาคผนวก

เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ ปี 2563

ประเภทดีเด่น สาขาอาชีพทำสวน

ชื่อ-นามสกุล นายมีโรจน์ แสนไชย
อายุ 69 ปี
การศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานภาพ สมรส
ที่อยู่ 189 หมู่ที่ 1 ตำบลวังพวง อำเภอเมืองหนองบัว จังหวัดลำพูน
โทรศัพท์ 081 951 4659
อาชีพ เกษตรกรสวนลำไย
พื้นที่ทำเกษตร 86 ไร่ (โฉนดที่ดิน)

...เน้นการทำเกษตรเชิงวิจัยและพัฒนาคุณภาพ
แก้ไขปัญหาลมพัดลั่นตลาดโดยการผลิตนอกฤดู
มีผลผลิตออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี...

📧 ปรชสลิมนันท์ นสขสสสิมนันท์ | e-mail : ogritech.pr@gmail.com

การผลิตพืชพันธุ์ลำไย แบบวีรากแก้ว

วิธีการ

1. ตัดต้นขอให้มีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 8 เซนติเมตร

2. ใส่ยางรัดของให้รัดต้นขอจำนวน 2 เส้น

3. ฉาดินสอดกลางต้นขอ โบลึกไม่เกิน 2 นิ้ว

4. นำยอดพันธุ์ มีความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร

5. ใช้มีดเฉือนตรงโคนเป็นรูปสี่เหลี่ยม

6. เสียบยอดพันธุ์ลงไปที่ต้นขอ

7. ใช้ยางรัดของให้กิ่งที่เสียบแน่น

8. นำไปใส่ถุงพลาสติก ปิดไว้ประมาณ 45 วัน

9. เปิดปากถุงไว้ประมาณ 10 วัน

10. นำลำไยที่ติดแล้ว ลงถุงขาย เพื่อให้จากแก้วเจริญเติบโต หรือนำไปปลูกต่อไป

ขอบคุณ
คุณนิโรจน์ แสนไชย
สวนแสนไชย
เลขที่ 189 หมู่ 1 บ้านเหล่าแก้ว ต.วังผาง
อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน

การผลิตกิ่งพันธุ์ลำไย แบบวีรากแก้ว

ประโยชน์

1. มีระบบรากแก้ว ทำให้ต้นแข็งแรง
2. ไม่ล้มง่าย เมื่อโดนพายุ
3. เจริญเติบโตเร็ว
4. ได้พันธุ์ตามที่ต้องการ

การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์

1. เตรียมต้นลำไยที่เพาะจากเมล็ดอายุไม่น้อยกว่า 1 ปี สูงไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร เรียกว่า ต้นต้น (Stock)
2. เตรียมยอดพันธุ์ (Scion) มีความสมบูรณ์ มียอดดีพร้อมเจริญเติบโต
3. เตรียมอุปกรณ์ มีดที่คมและยางรัดของ

ขอบคุณ คุณนิโรจน์ แสนไชย สวนแสนไชย
เลขที่ 189 หมู่ 1 บ้านเหล่าแมว ต.วังม่วง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน

สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน 51000
โทร.0-5351-1120 - 15 ,0-5351-2468 โทรสาร 0-5356-1120

